

Борімося з вірусом, а не з людьми
Джонатан Манн, UNAIDS

Україна і СНІД

Інформаційний вісник

Спільний проєкт Британської ради та СвітІОА
Видається за сприяння Європейської Комісії

Виходить українською та російською мовами 2 рази на місяць
Редактор **Наталія Боднарчук** E-mail: natalya@svitua.com
При використанні матеріалів вісника посилання на СвітІОА обов'язкове
СвітІОА інформаційно-аналітичне інтернет-видання про Україну та світ
Адреса : 04080, Київ, вул. Фрунзе, 126/2, офіс 97
Тел. 468-28-45, <http://www.svitua.com>, E-mail: info@svitua.com

Розповсюджується безкоштовно

Для використання в ЗМІ

№011(040)

18 червня 2003 року

ЗМІСТ

Спільні зусилля	1
ОБЛАСНИЙ ДЕМОНСТРАЦІЙНИЙ ПРОЄКТ ІЗ ЗАПОБІГАННЯ ВІЛ/СНІДУ ДЛЯ МОЛОДІ ЗАВЕРШУЄ СВОЮ РОБОТУ	1
Слово Директора проєкту ЄК	3
ЛІНДСЕЙ НІЛ: "ДОСЯГНЕННЯ УСПІХІВ СТАЄ МОЖЛИВИМ, КОЛИ ОБ'ЄДНУЮТЬСЯ СПІЛЬНІ ЗУСИЛЛЯ"	3
Бліц-інтерв'ю	5
КОМАНДА МАЄ НАМІР ПРОДОВЖУВАТИ РОБОТУ	5
Робота зі ЗМІ	6
КОНСУЛЬТАТИВНИЙ МЕДІА-КОМІТЕТ ПРОЄКТУ ЄК ІЗ ЗАПОБІГАННЯ ВІЛ ДЛЯ МОЛОДІ ПІДБИВ ПІДСУМКИ ДІЯЛЬНОСТІ	6
АНАЛІЗ ПРОВЕДЕНОЇ РОБОТИ ПРОЄКТУ ЄС ІЗ ЗАПОБІГАННЯ ВІЛ/СНІДУ В УКРАЇНІ У ПАРТНЕРСТВІ З ОРГАНІЗАЦІЯМИ:	7
Епідемія ВІЛ: консолідація зусиль	9
НЕУРЯДОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАЯВЛЯЮТЬ ПРО СВОЄ РІШЕННЯ БРАТИ БІЛЬШ АКТИВНУ УЧАСТЬ У РОЗПОДІЛІ КОШТІВ ГЛОБАЛЬНОГО ФОНДУ	9
Проєкти	11
НОВІ СТРАТЕГІЇ ПРОФІЛАКТИКИ ВІЛ/СНІДУ В СЕРЕДОВИЩІ ЖІНОК СЕКС-БІЗНЕСУ В КОНТЕКСТІ ПРАВ ЛЮДИНИ	12
Анонс	12
АКЦІЯ «STOP AIDS» ПРОЙДЕ В КИСВІ 19 ЛИПНЯ	12

Спільні зусилля

ОБЛАСНИЙ ДЕМОНСТРАЦІЙНИЙ ПРОЄКТ ІЗ ЗАПОБІГАННЯ ВІЛ/СНІДУ ДЛЯ МОЛОДІ
ЗАВЕРШУЄ СВОЮ РОБОТУ

Борімося з вірусом, а не з людьми

Протягом двох з половиною років Європейська Комісія фінансувала обласний демонстраційний проект із запобігання ВІЛ/СНІДу для молоді, який виконувала у п'яти регіонах України Британська Рада та обласні координатори Харкова, Донецька, Херсона, Львова та АР Крим. Через місяць проект закінчує свою роботу. З цієї нагоди в Українському домі пройшла підсумкова конференція, на якій, крім учасників проекту, були присутні представники урядових структур і багатьох міжнародних та вітчизняних неурядових організацій, які працюють у сфері подолання епідемії ВІЛ/СНІДу в Україні.

Вступне слово зробила голова конференції – координатор проектів у соціальній сфері та галузі охорони здоров'я представництва Європейської Комісії в Україні Аня Нітше (на фото в центрі). Вона, зокрема, зазначила, що значимість проекту полягає в нових підходах до вирішення проблеми. Насамперед, це виявилось у розробці на обласних рівнях скоординованої, всебічної стратегії профілактики ВІЛ із залученням державного та громадського секторів; розробці програмного підходу, вибудованого на ініціативах з використанням позитивного досвіду; розробці інфраструктури усіх секторів для виконання та оцінки профілактичних програм, а також розробці підходів, які оптимальним чином забезпечать можливість подальшої роботи по закінченні проекту. Досвід, набутий проектом, наголосила Аня Нітше, має бути використаний на національному рівні.

З попередніми результатами моніторингу проекту учасників заключної конференції ознайомив директор Українського науково-методичного центру практичної психології і соціальної роботи Міністерства освіти і науки України Віталій Панок, який також дав високу оцінку роботі, виконаній в рамках проекту, зокрема, роботі по підготовці шкільних педагогів до проведення занять з профілактики ВІЛ/СНІДу в учнівському середовищі. На думку В.Панка, такий досвід необхідно узагальнити і поширювати по всій Україні.

На конференції виступили представники усіх п'яти регіонів, де впроваджувався демонстраційний проект запобігання ВІЛ для молоді. Кожен поділився досвідом роботи в конкретній області і в конкретному напрямку. Але спільним для всіх регіонів є те, що в рамках проекту відбулося навчання шкільних педагогів – учителів ОБЖД, валеології, біології, фізкультури, класних керівників і класоводів з питань профілактичної роботи з дітьми. У семінарах-тренінгах навчання пройшли загалом 6092 учителя, загальна кількість шкіл, які були охоплені проектом, становить 2318. Кожна з областей-учасниць проекту, крім того, набула досвід, який варто поширити у всіх регіонах України. Наприклад, зазначалося на конференції, у Криму підготовлено посібник для вчителів, який Міносвіти України найближчим часом рекомендуватиме для всіх педагогічних вузів. Учителі кримських шкіл, які пройшли тренінги, почали формувати громадську організацію "Школа здорового способу життя", впорядковувати інформаційний банк матеріалів з питань профілактики наркоманії та ВІЛ/СНІДу. А у Херсоні питання проведення інформаційно-просвітницької роботи серед дітей, учнівської молоді із запобігання захворювань, що передаються статевим шляхом, ВІЛ/СНІДу та наркоманії включені до навчальних програм перепідготовки педагогічних кадрів. Неоціненним є й досвід, який шляхом спроб, труднощів, помилок, компромісів набула Львівщина. Сьогодні тут урок із запобігання ВІЛ/СНІДу, ЗПСШ ведуть священник, лікар і вчитель. І хоча це відбувається не у всіх школах, але експериментальні школи, запроваджуючи міжнародні програми і проекти, реалізуючи програму "Здоров'я школяра", навчаючись самі, в подальшому можуть стати прикладом того, "як має бути".

Підсумковим був на конференції виступ Директора проекту із запобігання ВІЛ для молоді Ліндсей Ніл, яка високо оцінила діяльність проекту в кожному з п'яти регіонів. (Її виступ у дещо скороченому варіанті подається нижче). Слова подяки організаторам і учасникам проекту висловили присутні на конференції представники багатьох міжнародних та вітчизняних неурядових організацій, які працюють у сфері подолання епідемії ВІЛ/СНІДу в Україні.

Наталка БОДНАРЧУК

Слово Директора проекту ЄК

ЛІНДСЕЙ НІЛ: "ДОСЯГНЕННЯ УСПІХІВ СТАЄ МОЖЛИВИМ, КОЛИ ОБ'ЄДНУЮТЬСЯ СПІЛЬНІ ЗУСИЛЛЯ"

Проект Європейської Комісії із запобігання ВІЛ для молоді був дуже значущим для України. Ми навчилися багатьом речам, і мені дуже приємно поділитись цими наробками у бюлетні "Україна і СНІД", який у свою чергу був дуже важливим компонентом проекту. Тому я хотіла б висловити щиру подяку усім, хто працював над випусками бюлетня, за наполегливість та високу професійність.

Також хочу висловити щиру подяку усім учасникам проекту Європейської Комісії і водночас хочу прокоментувати те, наскільки ми змогли досягнути кожну ціль проекту, звертаючись до якнайбільш широкої аудиторії – державних, недержавних організацій, донорських організацій, населення України, і, звичайно, до колег з медіа.

Метою №1 нашого проекту була розробка на обласному рівні скоординованої, зрозумілої та ситематизованої стратегії стосовно запобігання ВІЛ/СНІДу, яка включала б співпрацю із ключовими представниками державного та недержавного секторів.

Це ключ до розуміння причин існування цієї програми, і це відрізняє наш проект від будь-якого іншого в Україні.

Реалізуючи проект ЄК, ми намагались зробити все, щоб процес планування відбувався повністю на обласному рівні. Створення груп, які скеровували процес та планували його, у кожній з областей передбачало вироблення кола повноважень для кожної з груп. Коло повноважень визначало їх функції, а члени груп визначались на обласному рівні.

Ми повинні також зазначити, що стратегічне планування не є простим завданням. Тривалий час цей процес багатьма вважався непотрібним. Люди вважали планування марною тратою часу і дивувалися, чому ж ми не даємо їм гроші для того, щоб „почати працювати”. Нам довелося докласти зусиль, аби переконати у необхідності стратегічного планування для подальшого досягнення результатів у практичній роботі.

Під час процесу планування ми з'ясували, що якщо раніше існувало інвестування в профілактичні програми, все ж воно було скероване на так звані „уразливі групи”. Дослідження ж, яке провів ЮНІСЕФ, засвідчило, що не більше 3% молодих людей в Україні мають будь-які знання про культуру статевих стосунків або вживання наркотиків. Це фактично означало, що все населення України потребувало просвіти.

Однак, коли ми почали реалізацію проекту, існувала усталена думка щодо неможливості співпраці з освітнім сектором – національні документи дуже чітко підтримували цю точку зору. Справді, на початку дуже мало представників освіти було задіяно у розробці стратегічних планів або у Національному дорадчому комітеті, що теж начебто свідчило на користь того, що всю роботу з молоддю можна проводити лише через служби для молоді та недержавні організації.

І все ж таки ми не хотіли з цим погоджуватися хоча б тому, що масове інформування молоді найефективніше було б проводити серед „полонених”, тобто організованих шкільних аудиторій. Найяскравішим моментом у проекті став лист від Міністерства освіти та науки. З тих пір ми просувались тільки вперед.

Діючи рішуче і прагматично, ми продемонстрували, що можна проводити стратегічне планування на обласному рівні, і це необхідно для того, щоб раціонально визначити головні напрямки для інвестицій. Ми також продемонстрували, що донорські організації та держава відповідальні за втілення цієї мети в життя.

Мета №2 проекту -- розробити програму дій, яка базувалась би на існуючих ініціативах та результатах роботи як на обласному, так і національному рівнях.

Процес планування підтвердив той факт, що дуже мало інвестується у програми профілактики, які направлені на загальне населення. Отож було дуже важко будувати роботу, базуючись на існуючих ініціативах. До того ж рівень активності у регіонах був різним, і особливо низьким він був у Херсоні. Ініціативи приходять і відходять. Але освіта триватиме й далі, засоби масової інформації

продовжуватимуть свою роботу. Ми вирішили переконатися в тому, що ефективність може бути досягнена за рахунок існуючих систем, а не існуючих інтервенцій.

Мета №3 – це створення інфраструктури по всіх секторах задля ефективної розробки, розповсюдження та оцінки цих програм

Ми досягли дійсно неймовірного прогресу в інституціоналізації валеології у системі освіти та у налагодженні партнерських стосунків із медіа, які б не базувались на комерційній основі. Ми також продемонстрували ефективну співпрацю у розробці та розповсюдженні інформаційних матеріалів.

Щодо уроків валеології, то ми надіялися ввести до навчального курсу статеве виховання та освіту стосовно наркотиків, хоча спочатку не ставили перед собою таку мету. Це стало можливим завдяки налагодженню наших стосунків з освітянами-управлінцями на обласному та національному рівнях. Дуже важливу роль зіграла експертна група з валеології, а також впровадження програми ПРООН „Рівний-рівному”. І звичайно, навчальний тур до Великої Британії. Однак “останньою краплею”, як здається, стали вияви лідерських якостей з боку представників обласних управлінь охорони здоров'я та освіти.

Другим ключовим аспектом була робота з медіа. Група представників найвищого рівня із ЗМІ, об'єднавшись у Консультативний медіа комітет (КМК), стала потужним інструментом для підсилення соціальної відповідальності ЗМІ. Це засвідчило також про їхню відповідальність за майбутнє держави і зрілу громадянську позицію. Та завжди існує „але”. Існує велика різниця між точками зору стосовно ролі медіа всередині та ззовні цієї індустрії. Україна повинна вирішити, яку саме роль медіа має відігравати у вирішенні соціальних проблем. Ви маєте визначити цю роль, затвердити її законодавством та сприяти виконанню цієї ролі і слідкувати за її виконанням. ВІЛ, туберкульоз та багато інших соціальних проблем занадто важливі для України, і мас-медіа повинні професійно висвітлювати ці проблеми, уникаючи негативних наслідків своєї роботи.

Хочу звернутись до наших колег із медіа: жодні гроші проектів або державних коштів не зможуть зробити те, що можете зробити ви. У вас є навички, підготовка, професіоналізм та доступ до широких верств населення. На національному та на обласному рівнях ви єдині, хто реально зможе проводити профілактичну роботу із запобігання ВІЛ на загал та формувати справедливе ставлення до ВІЛ-позитивних людей, їхніх сімей та друзів. Але досягнути це можливо, розв'язавши конфлікт інтересів між комерційною та некомерційною роллю медіа, вибудувавши партнерські стосунки.

Мета №4 – розробити, де можливо, компоненти, які вимагали б невеликих затрат, які могли б продовжуватись після того, як закінчиться фінансування проекту, та які можна було б використати в усіх областях.

Прикладом досягнення цієї мети може бути розробка та розповсюдження інформації -- як друкованої, так і медіа-матеріалів. Ми друкували матеріали, розроблені іншими організаціями, більшість з яких просто не мали грошей, щоб їх випускати. Спочатку ми зібрали і проаналізували 2200 окремих матеріалів. Потім відібрали 12 найефективніших для своєї аудиторії. Зрештою, нам вдалося змінити негативні стереотипи щодо одноосібності роботи і неподільності матеріалів. Через увесь процес ми працювали разом з іншими організаціями що розробляли ці матеріали. Додавши проектний логотип, ми дали нове життя їхній продукції, видрукувавши їх великим накладом і розповсюдивши по всіх регіонах.

Інформаційні матеріали - найпростіші та найбільш помітні індикатори активності проекту. Але оскільки бажання багатьох організацій створити „репутацію/імідж” найпростіше реалізується через продукцію – як друковану, так і медіа, тож ситуація, де агентства та донорські організації продовжують створювати „нові” матеріали, все ще реальна.

Досягнувши певних успіхів під час реалізації проекту, ми можемо говорити й про певні уроки.

По-перше – планування є необхідною функцією.

По-друге – донорські організації та держава мають можливість і потужність реально співпрацювати у реалізації програм і проектів. Найпростіше - почати з інформаційних матеріалів. Спробуйте і, можливо, бар'єри суперництва зруйнуються!

По-третьє, важливо використовувати існуючі механізми, системи, відповідальності, замість того, щоб започатковувати паралельні, специфічні для проекту дії. Та, звичайно, йдеться про більш

важливе: інтеграція в існуючі системи є єдиним шляхом для формування стабільності. Крім того, це більш ефективно і рентабельно.

Найголовніше -- це реальна можливість досягати успіхів, працюючи разом з іншими, об'єднуючи зусилля.

Блиц-інтерв'ю

КОМАНДА МАЄ НАМІР ПРОДОВЖУВАТИ РОБОТУ

У перерві між засіданнями підсумкової конференції Проекту ЄК із запобігання ВІЛ/СНІДу для молоді наш кореспондент узяв короткі інтерв'ю в координаторів, які безпосередньо втілювали плани проекту в регіонах. Ось їхні враження про роботу, яку вони виконували протягом 2,5 років.

Лілія Скотаренко, Київ: "Працювали напружено і весело"

Коли ми в областях закінчили роботу над стратегічними планами і прийшли до висновку, що потрібно працювати саме в рамках системи освіти, то ми надіялися, що всі погодяться, що таку профілактичну роботу в школах треба проводити, і ця принципова згода мала би бути нашим основним досягненням. Управління освіти на місцях, Міністерство освіти і науки України відгукнулися на наш проект і зараз вони є найактивнішими його учасниками. Думаю, це найбільше досягнення. Одна з переваг цього проекту в тому, що на місцях підготовлені спеціалісти, вибудована концепція, і робота в регіонах продовжуватиметься, незалежно від того, що сам проект закінчується.

У процесі реалізації проекту було багато пригод, труднощів. Але ми старалися працювати наполегливо і напружено. Та й працювалося нам весело – це моє особисте враження.

Мар'яна Служинська, Львів: "Ми навчилися працювати в команді"

Про всі наші наробки, досягнення багато сказано на конференції, а я хочу поділитися власними враженнями. Вперше в житті я відчула, що таке робота в команді. Ми почали працювати командою – як у Києві, так і в регіонах. А така робота є набагато ефективнішою, ніж робота окремої особи. І хочу подякувати усім, хто працював у цій команді.

Валентина Павленко, Донецьк: "Є плани на продовження роботи в регіонах"

Не можна говорити, що проект закінчується, бо сформувалася команда і у нас є плани на продовження роботи в регіонах. Найважливішим досягненням проекту я вважаю те, що відбулося співробітництво неурядових організацій і державного сектора, налагодилися тісні взаємозв'язки з головними управліннями науки і освіти в областях, а це дало можливість накреслити нові плани з профілактики ВІЛ/СНІДу.

У процесі ж роботи мене найбільше вразила підтримка і взаєморозуміння між обласними координаторами проекту та київським координатором і директором проекту.

Олександр Ганул, Сімферополь: "Безперечний успіх проекту – охоплення профілактикою ВІЛ/СНІДу шкіл"

До безперечних успіхів проекту слід віднести те, що ми охопили профілактикою ВІЛ/СНІДу школи, зайнялися соціальною рекламою

презервативів, брали участь у відомому фестивалі "Казантип". Нам вдалося об'єднати зусилля багатьох кримських міністерств і відомств, працювати спільно з ними. Ми запустили такий механізм, який може працювати ефективно вже й поза проектом – це важливо.

Ірина Маштал, Харків: "Маємо схвальні відгуки від освітян-управлінців і від учителів-практиків"

Вражень від роботи проекту дуже багато! Спочатку було багато труднощів. Майже весь перший рік ми займалися стратегічним плануванням. Це була спільна робота освітян, медиків, владних структур, неурядових організацій. Дійшли висновку, що профілактична, інформаційна робота, спрямована на молодь, буде найбільш ефективною в системі освіти, тобто коли вона вестиметься через учителів. Ми провели уже в області заключну конференцію з педагогами, які пройшли навчання на тренінгах. Там звучали лише схвальні відгуки. З боку управлінців особливо, бо вони не чекали такої великої підтримки від нас. Та й з боку учителів. Вони казали: "Завдяки тренінгам ми змінили навіть свій спосіб мислення, переоцінили підходи до проблеми ВІЛ/СНІДу, розуміємо, наскільки важлива профілактика серед школярів, і тепер ми можемо говорити з ними на цю тему не соромлячись".

Тепер ми ще займаємося тренінгами у літніх таборах – безпосередньо з дітьми. Це не менш цікаво.

Ірина Потапова, Севастополь: "Команда проекту активно працювала на національному і на регіональному рівнях"

Проект, на мій погляд, був унікальним. Я вперше працювала в такому проекті, де так активно діяла вся команда, включаючи національний і регіональний рівень. І якщо в регіоні я стикалася з деякими організаційними труднощами, то робота на національному рівні додавала мені сил і усвідомлення важливості того, що ми робимо".

Ярослав Зятюк, Херсон: "Здобули знання, якими неможливо знехтувати"

Шкода, що проект закінчується. На початку важко було передбачити, як він має реалізуватися. Але кінцевими результатами вражені усі. Наприклад, у Херсонській області навчання з проведення профілактичної роботи з дітьми пройшли 800 учителів. Є такі напрацювання, якими неможливо знехтувати.

Я й сам багато чому навчився в процесі реалізації проекту, зрозумів, наскільки важливою є профілактична робота із запобігання ВІЛ/СНІДу. Вузькі програми, на жаль, не вчать цьому, не вчать медиків проводити таку профілактичну роботу. Тож я здобув тепер неоціненні знання. І за це вдячний проекту, Європейській Комісії, Британській Раді, вдячний тим консультантам, які до нас приїжджали і вчили нас, давали поради.

Бліц-інтерв'ю записала Наталка БОДНАРЧУК

Робота зі ЗМІ

КОНСУЛЬТАТИВНИЙ МЕДІА-КОМІТЕТ ПРОЕКТУ ЄК ІЗ ЗАПОБІГАННЯ ВІЛ ДЛЯ МОЛОДІ ПІДБИВ ПІДСУМКИ ДІЯЛЬНОСТІ

У рамках проекту ЄК із запобігання ВІЛ для молоді був створений Консультативний медіа-комітет (КМК), що провів 5 засідань, в ході яких розроблялася і коригувалася стратегія роботи проекту з українськими мас-медійними структурами, народжувалися нові підходи проведення медіа-кампаній, як потужного засобу проведення профілактики ВІЛ/СНІДу в Україні. На заключному засіданні КМК медіа-менеджер проекту Любов Батіг прозвітувала про результати спільної роботи

Високу оцінку спільній роботі в рамках проекту дала консультант Європейської Комісії Емілі Марлоу (Великобританія), котра теж брала безпосередню участь у підготовці медіа-кампаній, що проводилися проектом в Україні. Вона, зокрема, зазначила, що хоча проект завершується, однак загальна профілактична робота буде продовжуватися. Надзвичайно схвально відгукнулася Е.Марлоу про конкурс дитячих телесценаріїв, у якому фактично взяли участь тисячі людей – учнів, педагогів, батьків, тож цей проект варто поширити на всі регіони. Ще однією творчою знахідкою мас-медійної роботи проекту слід вважати Всеукраїнський журналістський конкурс, зазначила Емілі Марлоу. Варто також продовжувати й тренінги для журналістів, котрі пишуть на теми ВІЛ/СНІДу. Унікальною стала й Всеукраїнська акція "Мистецтво проти наркоманії та СНІДу", перший етап якої пройшов у восьми південних містах України.

На заключному засіданні консультативного медіа-комітету обговорювалися питання подальшої спільної роботи, було презентовано соціологічне дослідження НАУКМА з приводу обізнаності молоді і журналістів у питаннях ВІЛ/СНІДу, а також відбулося знайомство з новим проектом ЄС із запобігання туберкульозу в Україні, що його презентував доктор Епко Хаскі, котрий вже почав свою роботу в Києві.

АНАЛІЗ ПРОВЕДЕНОЇ РОБОТИ ПРОЕКТУ ЄС ІЗ ЗАПОБІГАННЯ ВІЛ/СНІДУ В УКРАЇНІ У ПАРТНЕРСТВІ З ОРГАНІЗАЦІЯМИ:

1. Інтерньюз

--виготовлено 20 аудіороликів (укр.і рос. мовою), розміщено їх на майже 30 ФМ-радіо (трансляція під час 3-х медіакампаній)

--проведено 3 тренінги для журналістів (всього 50 осіб, переважно ТБ і радіо)

організовано і проведено Всеукраїнський конкурс журналістських матеріалів (орґкомітет, журі і приз)

2. Інститут журналістики

--введено спецкурс для студентів

--організовано і проведено Всеукраїнський конкурс журналістських матеріалів (орґкомітет, журі і приз)

-- підтримано фестиваль "Золоте покоління" для молодих журналістів

3. Державний комітет інформаційної політики

--організовано і проведено Всеукраїнський конкурс журналістських матеріалів (орґкомітет, журі)

4. Новий канал

--виготовлено 4 рекламні ролики, які транслювалися 440 разів;

8 телесюжетів, трансляція 11 разів,

а також у роботі випуск спецрепортеру (17 хв.)

5. УНІАН і СВІТЮА

--організовано випуск високопрофесійного спеціального бюлетеня "Україна і СНІД" для ЗМІ, НУО, міжнародних організацій і урядових структур -- 40 випусків

--моніторинг друкованих ЗМІ

6. Національна спілка журналістів

--організовано і проведено Всеукраїнський конкурс журналістських матеріалів (орґкомітет, журі і призи)

--конкурс став магістерською роботою голови орґкомітету Ю.Михайличенка

7. Держкомітет у справах сім'ї і молоді

--організовано і проведено унікальну акцію на півдні України (8 міст) та у Києві "Мистецтво проти наркоманії та ВІЛ/СНІДу" на пересувному культурно-освітньому центрі (потязі) "Молодь України"

--спеціальний тренінг для учасників акції

--розповсюджено через центри соціальних служб для молоді буклети, плакати, листівки (12 тис. буклетів і 1 тис. плакатів)

8. Театр на Подолі

--організовано і проведено унікальну акцію на півдні України (8 міст у 6 областях) та у Києві "Мистецтво проти наркоманії та ВІЛ/СНІДу" на пересувному культурно-освітньому центрі (потязі) "Молодь України"

--спеціальний тренінг для учасників акції

9. Арт Велес

--участь в акції до Дня Валентина (10 тис. молоді, Палац спорту)

--участь у концерті до Дня Європи (17.05.2003)

--створення 1-го комплекту відеоматеріалів

--участь у концерті до Дня молоді (планується)

10. Український освітній центр реформ

--проведено засідання 2-х прес-клубів у Києві та понад 10 в областях

--підготовлено 5 соціально-економічних сюжетів у програмі "Перехрестя" (трансляція ICTV, УТ-1, УТ-2)

--створено рекламний ролик (трансляція ICTV, УТ-1, УТ-2)

--проведено прямий ефір на радіо "Свобода" (1 година)

--2 публікації у журналі "Новий кур'єр"

--організовано і проведено унікальну акцію на півдні України (8 міст в 6 областях) "Мистецтво проти наркоманії та ВІЛ/СНІДу" на пересувному культурно-освітньому центрі (потязі) "Молодь України"

--спеціальний тренінг для учасників акції

--заклучні прес-конференції в областях (плануються)

11. ТРК

--поширено 3 комплекти 49 відеоматеріалів, з них 40, виготовлених проектом, на 93 регіональних ТРК України (всього понад 5 тис. показів)

--участь у VIII і IX телерадіоярмарках (презентація, зустріч з партнерами, стенд на виставці)

--організація заявок і проведення опитування, збір і аналіз ефірних довідок

--публікації у каталозі виставки та у ж-лі "Телерадіокур'єр"

12. Центр медіа ініціатив - Практик ТБ

--проведено 2 конкурси серед шкільної молоді (12-17 років) на кращий сценарій телевізійного ролика і телевізійної історії.

--Проведено майстер-класи в 5 областях + Севастополі.

--Виготовлено 11 роликів та сюжетів для ТБ, які 27 разів транслювалися на УТ-1, 6 разів – на УТ-2 і які включені у загальні комплекти

--проведено монтаж всієї відеопродукції і копіювання

13. Арт Бат (Батискаф)

--виготовлено 120 білбордів

--16 100 плакатів (4 види)

--виготовлено 7 видів буклетів загальним накладом 1 млн. шт.

--виготовлено 6 зразків журнальної реклами

--випуск буклета по шкільному конкурсу (в роботі)

14. НАУКМА

-- проведено 2 соціологічних опитування (журналістів на телерадіоярмарку – керівний склад, а також школярів і студентів)

--проведено презентацію дослідження на консультативному медіа-комітеті

Крім того:

--разом з Фондом Елтона Джона (Великобританія) виготовлено спеціальні ролики з Елтоном Джоном та Девідом Бекхемом, де вони говорять укр. мовою

--разом з ПРООН, МОЗ, Міжнародним альянсом з ВІЛ/СНІД, ВМЛЖВ, ЮНІСЕФ, Представництвом ЄК – організовано і проведено журналістський конкурс (оргкомітет, журі, призи)

--разом з УТ-1, Ентер, Інтервіжен, ICTV забезпечено трансляцію

--разом з Cosmopolitan, FHM, Kyiv weekly, Камуфляж забезпечено журнальну рекламу

--разом з радіо Люкс виготовлено і забезпечено трансляцію 6-ти аудіороликів FM

--разом зі Східноєвропейським Інститутом Розвитку (СЄІР) проведено 2 семінари, з проектом SMART – тренінг, з ПРООН – Пробіг заради життя, з ВМЛЖВ – видання буклета, з Представництвом ЄК – акцію по півдню України, участь у дні Європи в Україні і т.д.

Епідемія ВІЛ: консолідація зусиль

НЕУРЯДОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАЯВЛЯЮТЬ ПРО СВОЄ РІШЕННЯ БРАТИ БІЛЬШ АКТИВНУ
УЧАСТЬ У РОЗПОДІЛІ КОШТІВ ГЛОБАЛЬНОГО ФОНДУ

3-4 червня в Києві при підтримці проекту ПОЛІСІ відбулася зустріч «Участь НУО в реалізації національних програм репродуктивного здоров'я і профілактики ВІЛ/СНІД і проекту Глобального фонду».

У зустрічі взяли участь повноважні представники тридцяти НПО, а також представники міжнародних організацій і проектів, що працюють у сфері боротьби з ВІЛ/СНІДом. Відбулося обговорення основних питань, пов'язаних з участю ВІЛ-сервісних організацій, а також з розробкою і реалізацією проекту Глобального Фонду.

Як відзначила на початку одна з ініціаторів представницьких зборів, член Координаційного механізму країни (КМК) Наталя Підлісна, цій зустрічі передувало тривале листування між НУО, які виявили бажання більш активно працювати у сфері подолання епідемії ВІЛ, підтримки людей, що живуть з ВІЛ, а також у реалізації заявки України до Глобального фонду боротьби зі СНІДом.

Як відомо, Україна одержала від Глобального фонду боротьби зі СНІДом на перші два роки реалізації своєї заявки 18,8 млн. доларів. Перші 450 тисяч доларів уже прийшли в Україну. Деяка непрозорість у розподілі засобів, а також у формуванні КМК власне і послужила причиною зустрічі представників НУО. На зустрічі відзначалося, що багатьох НУО насторожує відсутність прозорості в процесі, відсутність механізму взаємодії НУО з КМК. Учасники зборів зійшлися в думці, що потрібно досягти таких принципів роботи, які б влаштовували усіх. Крім того, третій сектор повинен відчувати свою відповідальність за реалізацію проекту, фінансованого Глобальним фондом.

На зустрічі відзначалося також, що з метою більш широкої поінформованості щодо реалізації проекту ГФ за підтримки Міжнародного Альянсу з ВІЛ/СНІД був створений секретаріат НУО, що вже виконав чимало роботи, інформуючи всі НУО про те, як іде підготовка до реалізації проекту. З презентацією роботи Секретаріату НУО по проекту ГФ виступила інформаційний менеджер Світлана Бондар.

На зустрічі виступили також представники Локального агента фонду (ЛАФ), що виконують спостережливу функцію за тим, як реалізується заявка України в ГФ. Роль ЛАФ виконує в Україні Прайс Уотерхауз Куперс.

Учасники зустрічі заслухали доповіді представників основних реципієнтів ГФ. Про інформаційно-освітній компонент (компонент № 1) доповів відповідальний секретар КМК Олександр Шевчук. Він сказав, що бачить мету цієї зустрічі в одному: консолідувати сили НУО, які мають бажання працювати в сфері боротьби зі СНІДом, для того, щоб бути почутими і щоб мати можливість впливати на реалізацію проекту ГФ, на прийняття рішень КМК. Для цього можливе створення робочої групи, асоціації чи якоїсь іншої структури для делегування повноважень НУО з метою відстоювання їхніх інтересів. О.Шевчук відзначив, що 65% засобів ГФ слід у різних формах реалізувати через НУО, хоча відповідальність за їхню реалізацію взяла на себе держава. Тобто основний реципієнт в Україні – це недержавні організації, і тому говорити про непрозорість розподілу засобів, на його думку, поки не доводиться.

Конфлікт інтересів полягав у тому, сказав О.Шевчук, що він займав дві посади – голови правління Українського фонду боротьби зі СНІДом і відповідального секретаря КМК. Тому він написав заяву про звільнення з посади голови правління. О.Шевчук заявив про те, що хоче сконцентрувати свої зусилля на роботі секретаріату КМК, щоб забезпечити прозорість процесу і доступ усіх учасників процесу до розподілу ресурсів. Сьогодні завдання полягає в забезпеченні неоподаткування – це вимога ГФ. Це може вирішити Верховна Рада. О.Шевчук сказав також, що НУО сьогодні поки не приймають активної участі в процесі, але вони критикують наявну ситуацію. Потрібно створити чітку структуру, яка буде прозора і транспарантно представляти інтереси НУО в КМК. Потрібно проводити ротацію, і механізм ротації, закладений у новому положенні про КМК,

передбачає, що члени КМК не будуть на себе тягнути ковдру. Адже конфлікт інтересів будується сьогодні ще і на тім, що кожний хоче дістати кошти на те, що він може зробити. О.Шевчук переконаний, що грошей вистачить усім. Тому важливо згуртуватися навколо ідеї подолання розвитку епідемії. А завдання, які будуть представляти в КМК делегати від НУО і від ВМЛЖВ, повинні бути чітко сформульовані і прописані.

Учасники зустрічі заслухали і представника Програми розвитку ООН в Україні Наталю Гордієнко про «Програмну роботу і співробітництво з НУО у компоненті «Зниження ризику ВІЛ-інфікування представників уразливих груп населення». Вона сказала, що на компонент «Зниження шкоди» реальне фінансування є на два роки і, відповідно, на два роки спланована робота. Основний реципієнт вирішив побудувати свою роботу у восьми областях, щоб не розпорошувати кошти, сказала Н.Гордієнко, що викликало хвилю обурення серед багатьох представників НУО, які багато років працюють з уразливими групами населення і мають великий досвід. Однак, які саме проекти буду фінансуватися, хто стане субреципієнтом, буде вирішуватися на основі конкурсу найближчим часом. Н.Гордієнко запропонувала для більш відкритого проведення конкурсу залучити Н.Підлісну. У процесі обговорення питання вирішили підключити до цієї процедури і голову Всеукраїнської мережі ЛЖВ В.Жовтяка.

З доповіддю «Програмна робота і співробітництво з НУО у компонентах «Забезпечення лікування, догляду і підтримки хворих на СНІД, зменшення наслідків епідемії ВІЛ/СНІДу» (компонент № 3) і «Системи контролю за епідемією» (компонент № 4) виступив начальник управління профілактики і лікування ВІЛ/СНІДу Міністерства охорони здоров'я України Сергій Філіпович. Він, зокрема, сказав, що питанням лікування будуть займатися ті організації, у яких є ліцензія на проведення лікування. Це робота держави. «Нам важливо знати ще, наскільки доступні ці люди, чи живуть вони в даній області, наскільки вони контактні з ВІЛ-сервісними організаціями і які є можливості забезпечити їхнє лікування. Важливо, щоб ці люди хотіли свідомо лікуватися, адже це тривалий процес. Ми намагаємося уникнути ситуації, коли в нас будуть препарати, але не буде кого лікувати, не буде стійких пацієнтів. Це саме тема розмови з неурядовими організаціями. Ми почали переговори з мережею людей, які живуть з ВІЛ – вони є субконтрактерами у третьому компоненті, що стосується розвитку позалікарняної мережі».

С.Філіпович зупинився на роботі з субреципієнтами: «Зараз у нас чотири субреципієнти. Два – спеціалізовані установи. Це Інститут фізичної реабілітації й Український центр профілактики і боротьби зі СНІДом, що за своїм мандатом займається розробкою модулів для тренінгів, проведенням тренінгів, підготовкою лікарів. Те ж робить Інститут, з урахуванням патології, тобто в контексті «ВІЛ/СНІД-туберкульоз». Є два субреципієнти у компоненті «немедичний догляд» -- Міжнародний Альянс з ВІЛ/СНІД (була спільна заявка Альянсу і Всеукраїнської мережі людей, які живуть з ВІЛ) і Фонд профілактики від хімічної залежності і ВІЛ/СНІДу (заявка на Національну гарячу телефонну лінію)».

«Днями з'явиться на сайті (www.moz.gov.ua) і в газеті «Ваше здоров'я» інформація про проведення наступного конкурсу, розішлемо також інформацію з електронної пошти для неурядових організацій. Будемо оцінювати за рівнем професійної підготовки і можливості впроваджувати підтримку і догляд, незалежно, чи це буде неурядова організація, чи ж центр соціальних служб для молоді, чи обласний центр СНІДу», -- зазначив С.Філіпович. Також він відповів на численні запитання. Зокрема, на питання «В яких областях буде здійснюватися співробітництво між державою і НУО в наданні соціальної допомоги? Скільки грошей виділяє для цього Міністерство, які програми воно продумало?» С.Філіпович відповів: «Завдання проекту Глобального фонду не нагодувати НУО чи державу, а вирішити проблему. Якщо ця проблема гостріша в Одесі і Донецьку, ніж у Вінниці, то ми будемо вирішувати її там. І чотири тисячі хворих будемо шукати не у Вінниці, а в інших регіонах»

На запитання про можливість представництва інших неурядових організацій у КМК С.Філіпович відповів: «Що стосується представників держави, то питання вирішується просто. А щодо НУО, то тут треба продумати механізм ротації. Вважаю, що кожний сектор повинен для себе це вирішити. Ми прийняли рішення, що раз у рік на одну третину необхідно змінювати склад. Вам потрібно продумати, які люди будуть представляти ваші інтереси».

Після виступу представників основних реципієнтів ситуація для учасників зустрічі трохи прояснилася, однак це спонукало останніх до більш активних дій, оскільки чимало НУО, які подавали заявки на реалізацію проектів на конкурсній основі в рамках заявки України в ГФ, виявилися непочутими і проігнорованими. Це спостерігалось у всіх компонентах заявки. У той же час робочі плани, надані учасникам зустрічі НУО, свідчили про не завжди доцільне використання

коштів. Лише один нюанс: у плані інформаційно-освітнього компоненту, наприклад, на виготовлення двох аудіороликів, що будуть звучати на двох радіостанціях, виділено п'ять тисяч доларів, що явно свідчить про нерозумну витрату грошей, оскільки є приклад виготовлення соціальної реклами в рамках Проекту Євросоюзу із запобігання ВІЛ для молоді, реалізованого в п'ятих областях Британською Радою: виготовлення 16 аудіороликів обійшлося в 600 доларів США, причому ця продукція транслювалася на десятках радіостанцій у регіонах України. І таких «казусів» у планах по компонентах проекту чимало, що не могло не викликати обурення серед учасників зустрічі.

За два дні роботи учасники зустрічі провели кілька сесій, на яких більш чітко окреслили проблеми взаємодії НУО з основними реципієнтами ГФ в Україні. У малих групах пройшло обговорення пріоритетів, вироблення принципів і вимог до представників КМК від НУО, а також визначені проблеми, що їх повинні вирішувати НУО в реалізації проекту ГФ. Основними принципами роботи були визнані прозорість і демократичність, необхідність ротації з метою ефективного представництва і лобювання інтересів усіх НУО в КМК. Говорилося про необхідність вироблення стратегії НУО, яка і буде визначати всю діяльність організацій, незалежно від того, хто саме буде представляти інтереси НУО в КМК.

У процесі обговорення проблем учасники зустрічі констатували, що немає координації серед самих НУО для вироблення механізму представництва НУО в КМК, немає прозорості в роботі КМК і реалізації деяких компонентів. Констатували також відсутність механізму ротації в КМК, відсутність впливового механізму на КМК, заявили про конфлікт інтересів між основними реципієнтами і субреципієнтами проекту. У результаті обговорення шляхів розв'язання проблем визріла думка про створення коаліції НУО й у її структурі -- міжрегіональної ініціативної групи, яка б лобювала інтереси НУО в КМК.

Учасники зустрічі представників НУО прийняли резолюцію, в якій ці моменти знайшли відображення. Зокрема, у резолюції підкреслюється необхідність вжиття термінових заходів для посилення ролі НУО в плануванні, підготовці, реалізації, моніторингу й оцінці компонентів проекту Глобального Фонду в Україні. Вимагається збільшити кількість НУО, що працюють у сфері ВІЛ/СНІДу, у Координаційному механізмі країни; створити процедуру впливу на основних реципієнтів, що гарантуватиме повноцінну участь НУО в реалізації проекту Глобального Фонду в Україні і т.п.

Не відкладаючи вирішення питань в довгу шухляду, учасники зустрічі як повноважні представники НУО провели установчі збори по створенню коаліції НУО, яка у свою чергу створила робочу групу, мета якої -- побудова концепції співробітництва коаліції з КМК. Відбулося відкрите голосування по кандидатурах у представництво КМК від НПО, оскільки у вересні відбудеться ротація в складі КМК. Робоча група вирішила підготувати положення про коаліцію НУО і провести легалізацію коаліції, підготувати відкритий лист віце-прем'єр-міністру Д.Табачнику від учасників зустрічі НУО, підготувати і подати робочі плани КМК на обговорення, а також підготувати положення про ротацію представників НУО в КМК.

Наталка БОДНАРЧУК

Проекти

НОВІ СТРАТЕГІЇ ПРОФІЛАКТИКИ ВІЛ/СНІДУ В СЕРЕДОВИЩІ ЖІНОК СЕКС-БІЗНЕСУ В КОНТЕКСТІ ПРАВ ЛЮДИНИ

Український інститут соціальних досліджень за підтримки Програми ООН-СНІД в Україні (UNAIDS) та Програми розвитку ООН (UNDP) завершив реалізацію проекту "Нові стратегії профілактики ВІЛ/СНІДу в середовищі жінок секс-бізнесу в контексті прав людини". Проект базувався на досвіді, що був накопичений громадськими організаціями, які займаються профілактикою ВІЛ/СНІДу серед ЖСБ, під час реалізації проекту 1999--2000 років. Реалізувався він у 18 містах України.

Проект передбачав поширення напрацьованих методик; сприяння зміні негативного ставлення оточуючих, що існує навколо проблеми створення груп самопідтримки та самопомогі, з позицій захисту прав людини; розповсюдження серед усіх учасників проекту інформації про наявність проблеми стосовно поваги до прав людини у даній сфері.

У рамках проекту була створена координаційна рада мережі НУО.

По закінченні реалізації проекту в кожному з визначених міст передбачається укладення угоди з місцевою (регіональною) владою про прийняття нею політичних зобов'язань підтримувати розвиток профілактичної роботи серед ЖСБ та сприяти захисту прав ЖСБ.

Наприкінці травня відбулося засідання координаційної ради національної мережі громадських організацій, що працюють із жінками секс-бізнесу, в межах проекту "Нові стратегії з профілактики ВІЛ/СНІДу в середовищі ЖСБ у контексті прав людини". На засіданні мова йшла про визначення стратегічних напрямів діяльності та перспектив розвитку національної мережі організацій, що працюють із жінками секс-бізнесу. Було запропоновано створити Асоціацію "Національна мережа допомоги".

Анонс

АКЦІЯ «STOP AIDS» ПРОЙДЕ В КИЄВІ 19 ЛИПНЯ

Згідно з оцінками міжнародних експертів один відсоток дорослого населення України інфіковане ВІЛ. Молодь є групою, що найбільше піддається ризику зараження. Більшість українців, які живуть з ВІЛ, – молоді люди у віці 18 – 25 років.

Зважаючи на серйозність ситуації, Міжнародний Альянс з ВІЛ/СНІД разом із Всеукраїнською мережею людей, які живуть з ВІЛ, при підтримці АМР США і Посольства США в Україні проводять 19 липня 2003 року акцію "STOP AIDS" під девізом «Збережи життя». Акція ставить за мету формування моди на безпечний стиль життя в молоді України.

Як повідомила одна з організаторів акції Лайма Гейдар, ця мета буде досягнута за рахунок залучення відомих українських музикантів, співаків, діячів мистецтва – як тієї частини культурної еліти країни, що може вплинути на ставлення молодих людей до даної проблеми і змінити упереджене ставлення українського суспільства до ВІЛ-позитивних людей. Зусилля організаторів спрямовані на формування традиції участі національної культурної еліти в благодійних заходах, пов'язаних із проблемами епідемії ВІЛ/СНІДу в Україні.

У рамках акції планується PR-кампанія в засобах масової інформації за допомогою розміщення роликів на каналах телебачення, радіо і друкованих матеріалів у пресі.

19 липня відбудеться концерт за участю українських зірок на Європейській площі столиці, який буде транслюватися українськими телеканалами, у супроводі послань профілактичної спрямованості. Під час концерту будуть поширюватися інформаційні матеріали з проблеми ВІЛ/СНІДу, зміст яких спрямований безпосередньо на молодіжну аудиторію.

Передбачається запис CD концерту і наступне його розповсюдження в молодіжному середовищі.

Акція, за планом, почнеться 19 липня на Європейській площі о 18.00, гала-концерт – о 20.00.

Шановні користувачі!

Редакція вісника запрошує вас до співпраці!

Свої матеріали надсилайте на електронну адресу вісника (див. титульну сторінку)

Думки і судження, висловлені в інтерв'ю або виступах, які подаються у віснику, не завжди збігаються з позицією Британської Ради і СВІТЮА.

Компанія ЮПіТі надає повний комплекс послуг по розробці програмного забезпечення (проектнування, розробка, тестування, впровадження), розробці інтернет-рішень і дизайну веб-сайтів .

